

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

201. An in Germaniis, vel aliis locis validè consecret Sacerdis in vino paulò
ante congelato in Calice? Ex quo insertur, quid in aqua congelata non
potest fieri validè Baptismus. Et notatur, quod ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Et affirmatiue respondet Baunus in *Theol. moral. tom. 1. tract. 5. q. 9. dub. 2.* cuius verba per extensum apponam, quia etiam deferunt ad confirmationem eorum, quae superius diximus; sic itaque asserit: An vinum recens, quod multum communiter appellant, materia sit Calicis in hoc Sacramento? Omnino, quia multum est verum vinum formaliter, idque potabile, est non defecatum. Ita Iulius Papa de Consecratione, *dist. 2. Canone, Cum omne crimen. 7.* ubi habet racemum exprimi in Calice posse in eiusque succo Sanguinem posse confici. Secundo, quia etiamnum mos quarundam est Ecclesiarum, certo ut die anni vuae exprimantur in Calice; de quo illis sic expressis fiat consecratio: quem tamen Scholastici improbant, ut alienum à cultu Sacramento huic debito. Enimvero, cum multum non nisi rustici, aut è vulgo rudi ac impolito homuli ac foeminae; & quidem delibandi tantum causa bibant; nempe quia impurum, quia turbidum, quia faecibus plenum: ab eo cuique est ob Dei ac Sacramenti reuerentiam abstinendum, circa grauem necessitatem; ut si vinum defecet, nec haberi aliunde die festo posset. quo fidelibus ex praepcepto incumbit interesse sacro Missae officio. Hucusque Baunus. Idem dicendum esset pro adimplendo praepcepto annuae Communionis, si non adessent particulae consecratae, & vinum. Et à fortiori hoc procederet in articulo mortis pro dando Viatico infirmis: nam in his casibus adesset gravis, & maxima necessitas; & ideo posset Sacerdos celebrare, & consecrare in musto. Notat tamen cum Bizozero de *Sacram. part. 4. c. 2. n. 16.* quod in his casibus deberet prius interponi pannus inter vnam, & Calicem, ut humores grossiores ex vua expressa remaneret in panno.

4. Non deseram tamen hic observare, praeter Baunum loco citato, alios etiam Doctores asserere, consuetudinem introductam in aliqua Ecclesia consecrandi in musto, esse omnino corrigendam. Sed hoc non admittit Tannerus, *tom. 4. disp. 5. q. 2. dub. 5. n. 14.* sic enim ait: Quod in nonnullis locis fieri solet, ut, certo quodam anni die, in musto ex vuis in Calice expresso fiat Consecratio, Suarez probandam non putat, sed potius corrigendam, & tollendam. Idem ferè sentit Vasquez *disp. 175. cap. 1. n. 7.* ubi ait, eam consuetudinem non esse intolerabilem, si fieret non in solo musto, sed in vino iam defecato, cui aliqua particula musti expressi adiungeretur. Sed mihi maiore consideratione res digna videtur, & cum in *cap. Cum omne crimen. de Consecrat. dist. 2.* dicatur: Si necesse fuerit, posse bottum in Calice exprimi, & aqua misceri, & ita confici, cur non etiam ob egregiam aliquam causam antiquissima institutionis, à Sanctis forsitan Authoribus deriuata, publicaeque aedificationis, & deuotionis, similis consuetudo licite retineatur, iuxta communem & antiquum Ecclesiae alicuius ritum, à Pontificibus vtique scitum, & nusquam haecenus improbatum; Hucusque Tannerus. Et hanc consuetudinem obseruari in Lusitania in Ecclesia Maiori Brachatae, testatur Fernandez de Moute in *Medulla Cas. Conscientiae part. 3. cap. 4. §. 3. num. 6.* in qua sexto die Augusti Dominicae Transfigurationis à Sacerdote exprimuntur matura botra in Calice consecrando in gratiarum actione pro anni vberitate & fructibus. Sed tales consuetudines, vt dixi, non admittunt communiter Doctores.

5. Notandum est hic obiter, Amicum, ex Syluestro, in *Curs. Theol. tom. 7. disp. 16. sect. 3. num. 32.* docere, succum ex vua non perfecte matura esse consecrabilem; secus autem ex vua acerba.

6. Nota etiam, me alibi obseruasse dictum Amicum, ubi supra, docere, succum ex vuis passis elicium, esse materiam consecrabilem. Sed video, hanc sententiam impugnare nouissime Adamum Opatium de *Sacram. tract. de Euchar. disp. 2. q. 3. n. 30.* ubi sic ait: Succus ex vuis passis eductus non intrat materiam Calicis. Vnde Aethiopes grauius peccant, (si verum est, quod de illis narratur) quod vuis passas ad celebrationem Missae adhibent, & ex his liquorem ad consecrationem eliciunt. Ita ille.

RESOL. CCI.

An in Germaniis, vel aliis locis valide Sacerdos consecret in vino paulo ante congelato in Calice?
Ex quo inferitur, quod in aqua congelata non potest fieri valide Baptismus.

Et notatur, quod grauius peccaret, qui in vino congelato consecraret.

Et aduertitur, quod si vinum consecratum congelatum non desinere esse Christum sub speciebus, & ideo aliud vinum minime consecrandum est, sed debet liquefieri, & sumi.

Et an sit peccatum mortale in vino, quod in Hispania vocatur Hypocrasum, & in vino aqua missae, & in alio vino vulgo dicto aqua pie, consecrari, vel sumi tamen materia sufficiens, & consecrabile? Ex p. 3. tract. 6. & Misc. 2. Ref. 100.

§. 1. Negatiue respondent Dicantus Noguera de *p. 3. part. tom. 1. q. 74. art. 5.* Armilla de *Euchar. lib. 8. cap. 12. n. 3.* & alij, quia vt in aqua congelata non potest fieri valide Baptismus, sic nec in vino congelato, valide fieri potest Eucharistia; adeo ut quod vinum congelatum, quatenus congelatum non est potabile, sed comestibile; ergo, &c.

2. Verum affirmatiuam sententiam ego teno, quam tueritur Emanuel Sa *ver. Missae, n. 2.* Augustinus *eodem ver. n. 23.* Sotus in *4. disp. 9. q. 1. art. 1.* Layman, Suarez, Coninch, & Fagundez *ubi supra*, Filianus *tom. 1. tract. 4. cap. 4. n. 87.* Reginaldus *tom. 2. lib. 4. cap. 2. n. 25.* Villalobos in *summa, tom. 1. r. 3. disp. num. 2.* Syluius in *3. p. q. 74. art. 5.* & alij, quia vinum per congelationem non corrumpitur substantiualiter, ergo, &c. Deinde, vinum congelatum, etiam non factum actu secundo potabile, tamen potest esse materia proxima consecrationis, quia haec non consistit in vno Sacramento, vt Baptismus, sed in consecratione cuiuslibet quare sufficit quod eius materia sit natura sua potabilis, et si ob aliquod accidens actu potari non possit, vnde patet responsio ad argumentum contrarium.

3. Notandum est tamen, quod grauius peccaret, qui tale vinum consecraret, quod si tamen potest congelatio solueretur, non puto improbabile contra Fagundez *part. 3. lib. 2. cap. 3. n. 10.* licet ipsum contra *lib. 2. cap. 3. n. 10.* & ita docet Coninch de *Sacram. 3. r. 3. art. 1. num. 17.* quamuis deereret aliud sumere, & communi suadendum est, quando commode fieri potest, vt obseruant Suarez in *3. part. tom. 3. disp. 45. sect. 1. in p. 3.* & Layman *infra*.

4. Aduerte etiam cum Layman in *Theol. moral. lib. 5. tract. 4. cap. 2. n. 6.* contra Alanum *lib. 1. de Euchar. cap. 11.* si vinum consecratum congelatum, non desinere esse Christum sub speciebus, & ideo minime aliud vinum consecrandum est. Vnde Missale Romanum monet, si contingat vinum consecratum in calice congelari, debere liquefieri, & sumi.

5. Sed quia hodie apud Hispanos efficitur quoddam vinum, quod ipsi vocant Hypocrasum, potandum hic verba Petri de Ledesma in *summa, tom. 1. de Sacram. Eucharistia, cap. 4. concl. 15.* ubi sic asserit: Est

Alibi supra in Ref. 196. à principio.

duda si el vino adobado con cosas odorosas, y con cosas semejantes, es materia deste Sacramento que se pueda consagrar. Se responde, que si la mezcla desta cosa es tanta, ò el cozer con ellas de tal qualidad, que corrumpe la substancia de vino, no sera materia deste sacramento. Y para ver quando la corronpe totalmente, se hà de acudir à la experiencia de los sentidos, y al juyzio de los hombres prudentes. Y lo mismo se ha de dezir del vino aguado, y de vn vino que llama agua pie. Pero ha se de auertir, que consagrar en estos liquores, que ay duda si son materias deste Sacramento, es pecado mortal de sacrilegio.] Ita ille.

RESOL. CCII.

An Sacerdos consecrando vinum congelatum peccet mortaliter?

Ex quo inferitur peccare Ministrum videntem materia dubia, vel forma dubia, omitiendo certam, etiam si sequatur opinionem de veritate, & sufficientia probabilem, aut speculatiue probabilem.

Et notatur, quod si vinum prius fuerit congelatum, & postea liqueat, non est improbabile licite consecrari, quamuis minus decenter.

Et quid est faciendum, si vinum in Missa ante consecrationem, etiam post oblationem congeletur, an tunc debeat Sacerdos aliud de nouo infundere, & oblatum consecrare? Ex part. 10. tr. 12. & Misc. 2. Ref. 8.

Negatiuam sententiam ex Vasquez docet Galpar Hurtados de Euch. disp. 10. diff. 10. in fine, vbi sic ait: Addit Vasquez, n. 18. non esse peccatum in vino congelato consecrare, quamuis hoc sit contra consuetudinem Ecclesie, quia non fit contra prohibitionem aliquam latam, neque dicta consuetudine introductam, quia non seruat tanquam necessaria, & obligans. Ita ille; & post illum nouissime Tamburinus Opus. de sacrif. Missae, lib. 2. cap. 8. §. 8. num. 14.

2. Sed hanc opinionem minime admittendam esse puro: nam licet Ego alibi cum multis Doctoribus firmauerim, vinum congelatum esse materiam Sacramenti Eucharistiae; tamen contrariam Sententiam esse probabilem, non est dubitandum, & illam absolute præter Armillam, Martinum Ledesinam, Cardinalem Alanum, Henriquez, & alios, firmant nouissime Magister Araujo, nunc merito ad Episcopatum assumptus, in 3. part. quest. 74. art. 8. num. 52. & ex Societate Iesu Sapientissimus Lessius etiam in 3. part. quest. 74. art. 5. num. 24. Ergo si quis consecraret in vino congelato, consecraret in materia dubia, vt obseruat Syluius in 3. part. quest. 74. art. 5. Fagundez præcepti. 3. lib. 3. cap. 3. num. 10. & alij. Ergo peccaret mortaliter: nam rectè obseruat Amicus in Chryso Theolog. tom. 6. disput. 16. sect. 3. num. 36. numquam esse licitum in materia Sacramentorum, relicta materia certa, vt probabilis, & minus certa, quando certa commodè haberi potest, tum ob periculum frustrandi Sacramentum, cum hoc non tam pendeat ex opinione hominum, quam ex institutione Christi; tum ob damnum spirituale, quod inferre proximo, priuando illum fructu Sacramenti: eoque peccatum est maius, quò Sacramenti vsus, & fructus ad salutem est magis necessarius. Ita ille, cui adde Mercetum de Sacrament. quest. 60. artic. 8. questionis 3. vbi sic ait: Sequitur, grauius peccare ministrum videntem dubia materia, vel forma, omitiendo certam, etiam si sequatur opinionem de veritate, & sufficientia probabilem; aut etiam speculatiue pro-

babiliorem. Ratio est, quia in hoc casu, minister exponit se periculo nihil faciendi, quod est Sacrilegium. Vt enim Sacrilegium est ministrare Sacramentum fictum, & falsum, ita quoque sine causa exponere se illi periculo; quia in moralibus perinde est quippiam facere, & exponere se periculo id faciendi. Hæc Mercerus. Vide etiam Iacobum Marchantium in Resol. Pastor. de Sacrament. tract. 1. cap. 1. quest. 3. Opatonium de Sacrament. in communi, disp. 1. quest. 5. num. 43. Araujum in 3. part. D. Thomae, quest. 60. art. 8. dub. 4. n. 42. Medinam in part. 2. q. 19. art. 6. Filiensem in Idea Sacram. cap. 2. Resol. 3. Dicastillum de Sacram. tom. 1. tract. 1. disp. 1. dub. 8. n. 113. Filiucium tom. 1. tract. 1. cap. 4. n. 69. P. Lugo de Sacram. in genere, c. 1. quest. 4. n. 55. Bonacinam, de Sacram. disp. 1. q. 2. p. 2. num. 32. qui citat Henriquez, Coninch, Valentiam, Nugnum, Reginaldum, & Suarez.

3. Confirmatur hæc opinio: nam Sacerdos consecrando vinum congelatum, violaret consuetudinem totius Ecclesie in vino liquido consecrantis. Hanc autem consuetudinem non obligare ad mortale, est negandum; nam est consuetudo in re graui, que versatur circa materiam ipsius Sacramenti, & habet omnes alias Præsumptiones, quæ indicant (vt alibi à nobis probatum) ipsam habere vim legis, vt obseruant vno ore Doctores omnes. Et ideo hanc sententiam ego olim docui, & me citato docet Leandrus de Sacrament. tom. 2. tract. 7. disp. 8. quest. 37. & me citato Martinus de San Ioseph in Aus. de Confess. tom. 1. lib. 1. tract. 2. n. 12. quibus adde Coninch de Sacram. quest. 74. art. 5. n. 127. Ochagauiam de Sacram. Euchar. tract. 1. quest. 9. n. 7. Garciam in Summa Theol. mor. tract. 3. diff. 9. dub. 1. punct. 2. n. 14. Serram in 3. part. D. Thomae, quest. 74. art. 5. Fagundez Præcepti. lib. 2. c. 3. num. 10. Mercetum de Sacram. quest. 74. art. 3. num. 4. Villalobos in Summa tom. 1. tract. 7. diff. 7. num. 2. Suarez tom. 3. disp. 45. sect. 1. Vviggers de Sacram. in 3. part. quest. 74. art. 5. n. 41. & Castrum Palatum tom. 4. tract. 21. punct. 4. n. 8. Et tandem Reuerendiss. Magister Candidus tom. 3. disquis. 2. dub. 42. n. 55. concludit, esse immane Sacrilegium in vino congelato consecrare: quod iisdem verbis ante illum docuerat etiam Sotus in 4. dist. 9. q. 1. art. 5. in fine.

4. Sed audiamus verba aliquorum Doctorum, Ioannes Præpositus in 3. part. quest. 74. art. 5. n. 49. sic ait: Aduerte tamen, non posse sine graui peccato vinum congelatum consecrari, tum quia prior sententia non est planè improbabilis, & merito censeri potest materia dubia, vt docent varij, quam non licet in hoc Sacramento sumere propter aliqualem necessitatem, quæ possit videri excusare; tum quod sit contra consuetum modum procedendi Ecclesie in re graui.

5. Franciscus Araujo in 3. part. quest. 74. art. 8. dub. 1. num. 52. vinum congelatum non potest licite consecrari propter consuetudinem in contrarium, quæ habet vim legis: necnon quia propter probabilitatem contrarie opinionis, Consecrans exponeret se periculo non consecrati Sacramentum, quod semper vitandum est, nisi fortè in casu grauis necessitatis.

6. Raphaël Auersa de Sacram. Euchar. q. 2. sect. 5. Fatendum est, illicitum fore consecrare Vinum acti existens congelatum. Quamuis enim Vasquez n. 18. dicat, Auctores affirmantes, posse tale vinum valide consecrari, debere etiam concedere, posse licite; quia nullo præcepto id prohibetur: tamen ob dubium aliquod validitatis ex parte opposita, & ob reuerentiam Sacramenti, & consuetudinem Ecclesie, dici debet id esse illicitum. Non est igitur, vt dixi admittenda opinio Hurtadi, & Tamburini.

etiam §. vlt. ad medium, vers. nimirum, supponetes. & in tom. 8. tr. 1. lege doctrinam per totam Ref. 5. & si vacas otio vide alias eius notationum.